RUSKI INWALID

N° 75.

SOBOTA. 29 Marca. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe z Petersburga Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Erancyiia. Angliia. Włochy. Szwaycaryia. Turcyia.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 25 Marca.

Reskrypt Nayiaśnieyszego Pana. Ober Prokurorowi Stołypin.

Uważaiąc z przedstawienia Ministra Sprawiedliwości, że sprawy w pierwszym Departamencie Senatu rychło i porządnie się rozwiązuią, rownie iak i w powszechnem tegoż Senatu zgromadzeniu, przypisuiąc oraz to czynnosci i gorliwosci Waszey; Przyiemno mi okazać Wam z tego powodu zadowolnienie Moie. Zresztą iestem przychylny dla Was.

(Na oryginale podpisano własną J. C. M. ręką.)

ALEXANDER.

w Carskiem Siele,
1819 roku.
Marca 21 Dnia.

— Wyszedł w tych dniach drugi tom powtórney edycyi Historyi Rossyyskiey przez *Karamzina* i iuż się wyprzedaie. Wkrotce wyydzie także i trzeci. Ten ozdobiony będzie wizerunkiem Historyografa. Cena tey całey Historyi zamkniętey w ośmiu tomach, z kartą i tablicami Jenealogicznemi, na papierze białym rubli ass: 65, a na welinowym 125. Rzadko się zdarza widzieć podobny przykład, iaki nam to dzieło wystawia. Pierwsza iego edycyia w przeciągu kilku tygodni zupełnie wykupioną została, druga iescze niewyszła z druku, a iuż niezmierną liczbę ma prenumeratorów. To dzieło iest iuż przełożone na ięzyk Niemiecki, teraz przekłada się na Francuzki.

Królestwo Polskie.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney w Warszawie.
Dnia 14 Marca 1819.

Zanaywyższym rozkazem.

Przeznaczony zostaie.

w Piechocie: Z pułku 1go strzelców pieszych, Podporucznik Karśnicki, do pełnienia obowiązków Adiutauta polowego przy Jenerale Bdy Cichockim.

Przeniesiony zostaie.

Dla niezdatności do służby frontowey z powodu podeszłego wieku.

z pułku 2go liniiowego, Porucznik Zieliński, do Administracyi Woyskowey.

Otrzymuią żądane Dymssyę.
Dla słabości zdrowia.

w Gwardyi: Z pułku grenadyierów, Podporucznik Stefan Ogilba, w stopniu Porucznika.

w Piechocie: Wykreślony z Kontrol Rozkazem dziennym z dnia 10 Listopada 1816, przykommenderowany do pułku 3go strzelców pieszych, Maior Stefan Mazurkiewiecz, po usprawiedliwieniu niemożności stawienia się w pułku.

Dla interessów familiynych.

z pułku 7 liniiowego, Podporucznik Bonawentura Dembiński, w stopniu Porucznika.— Z tegoż pułku, Podchorąży Stefan Staszyński, i z pułku 2go strzelców pieszych, Podchorąży Celestyn Obiezierski, oba w stopniu Podporuczników.

w Korpusie Artylleryi i Inżynierów: Z Bateryi 1szey lekkiey konney, Podporucznik Ludwik Habich, w stopniu Porucznika. — Z kompanii 1szey lekkiey pieszey, Porucznik Wincenty Bełdowski, w stopniu Kapitana, z pozwoleniem noszenia munduru. — Adiunkt Bióra Kommendanta Materyiałów Artylleryi, Podporucznik Felix Skwirski, w stopniu Porucznika.

Naczelny Wódz
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem
Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król, Pan Nasz Miłościwy, Wyrokiem Swym z dnia 17 Czerwca 1817 r. w *Petersburgu*, łaskawie postanowić raczył, iżby wszyscy Tytuły Honorowe posiadaiący, podług Art: 14, 15 i 16 w tomie 3cim Dziennika Praw umieszczonego, a nayszczególniey podług Art: 17 w 3ch latach od daty wspomnionego Dekretu, z posiadanych Tytułów Honorowych, legitymowali się.

Stosownie więc do Wyroku tego Deputacyia Senatu w dniu 1szym Stycznia 1818 r. ustanowiona, zaraz przy rozpoczynaniu czynności swoich, przez Gazetę do powszechney wiadomości, przepisy swoie podała, skutkiem których, iuż znaczna liczba, przywileie swoie udowodniła.

Przecież Deputacyia uważaiąc, iż termin preskrypcyyny do tey legitymacyi, coraz bardziey zbliża się, postanowiła raz ieszcze przez Gazetę obwieścić, iż gdyby kto w tym przeciągu czasu, legitymacyi posiadanych zaszczytów do Senatu nie złożył, sam sobie przypisze winę, gdy Tytułu nieaprobowanego, nie będzie miał prawa używać.

Każdy podaiący Przywileie zaszczytów honorowych *in originale*, winien razem złożyć:

1mo. Dyploma swego urzędową kopiią przez Notaryusza sprawdzoną, obok tey urzędowe przez przysięgłego tłumacza, z Niemieckiego lub Francuzkiego, na Polski ięzyk, tłomaczenie, z podpisem i pieczęcią tegoż tłumacza.

2do. Metrykę urodzenia czyli chrztu, która prawność sukcessyi dowiedzie.

3tio. Swiadectwo urzędowe z wykonaney na wierność przysięgi, iako też świadectwo podobnie urzędowe w kwitach z opłacanych podatków, którémi świadectwy, swoie obywatelstwo w Królewskie Polskiem udowodni.

4to. Wszelkie podania, na papierze stęplowym bydź maią, tudzież nota do Deputacyi na dwuzłotowym papierze w którey podaiący swe żądanie, i przyłączone dokumenta wyrazi.

5to. Każdy chcący się legitymować, złoży swe dowody w Kancellaryi Senatu, zkąd rewers na to odbierze, a gdy kto przez pocztę przesłać zechce, ma list franko opłacić, inaczey, podanie iego przyiętem nie będzie.

W *Warszawie* dnia 16 Marca 1819 r.
Bieliński Prezyduiący
Niemcewicz S. S.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Munich 14 Marca.

W Izbie drugiey przełożone są dwa proiekta praw: O papierze stęplowym i o zrownaniu podatków woiennych. Na posiedzeniu dnia 10. b. m. P. *Hecker* mowił za przełożeniem Pana *Ber*, względem instrukcyi Cenzury. Utrzymywał że »w zniesieniach się ze wnętrznych takowa może zostać pod kierunkiem rządu; lecz co się tycze przedmiotów wewnątrz kraiu, powinna się stosować do *prawideł przepisanych.*« Ani w związku Niemieckim ani nawet w podobnym mocarstw sprzymierzonych, mówił daley, nieupatruię żadney trudności względem ustanowienia prawa tyczącego się cenzury.«— Pan *Memel* powstawał przeciwko tego przełożenia i dowodził, że ani wypadki, ani nawet skargi na teraznieyszą zwierzchność w tym

przedmiocie bynaymniey nie są dowiedzione. Pan *Startz* powiadał, że się mu nic iescze niezdarzyło słyszeć o niedostateczności censury; lecz owszem wolność iey powszechnie iest chwaloną.—Tegoż zdania był i Pan *Weinbach*. »W iakiey krainie, są iego słowa, większa iest wolność w pismach i mowach, iak w Bawaryi? Gdzie z większą otwartością i swobodą o wszystkiem sądzą? Nadto nienależy zapominać, że seym związku Niemieckiego iest i tu *hamulcem*.« (Na te słowa dało się widzieć wzruszenie i szemranie tak w sali iak na galeryiach.—) Zdanie Pana *Dangel* było następuiące: »W prawie dołączonem do konstytucyi, wyraźnie iest powiedzianem, że pisma peryodyczne podległe są censurze ustanowioney dla nich. Te to wyrazy oznaczaią rzeczywistość praw *teraznieyszych* censury.« *Ber* utrzymywał, że nadużycia domierzane przez Censurę zupełnie są nieznanemi rządowi, i że ten zapewnaby niecierpiał żadnych, gdyby te doszły kiedy kolwiek do wiadomości iego.« Na to Pan *Socher* odpowiedział:« Pisarze dotychczas iescze żadnych skarg niezanosili, a przeto i sprawa ta nie iest iescze dosyć doyrzałą, aby się mogła stać przedmiotem narad.«

Na posiedzeniu wczorayszem prezes uczynił pięć zapytań z których pierwsze było następuiące: Czy za zdaniem komitetu należy obiawić, że przełożenie Pana *Ber* iest odrzuconem? Przeciwko tego powstał Pan *Ber*: »Nietylko w podobnem, lecz i w każdem innem zdarzeniu (rzekł) nienależy czynić samowolnych zapytań; lecz nadto powinne takowe bydź proste i zrozumiałe.—J tak Należałoby naprzod zapytać, czy to przełożenie powinno bydź przyiętem? Skoro izba zgadza się na przyięcie, nienależy w takiem zdarzeniu przedsiębrać żadnych innych środków. Na sam przód należy się dowiedzieć o zdaniu izby względem każdego przełożenia; gdyż to powinno zawsze poprzedzać rozwiązanie komitetu« i t. d. Jnne członki niezgadzały się na to zdanie, i starały się dowieść, że prezes miał prawo czynienia zapytań, iakie za dobre swem własnem osądził zdaniem. A tak sprawa ta z przyczyny niezgody w zdaniach została iescze nierozwiązaną.

z Wiednia 18 Marca.

Wszyscy Officerowie uwolnieni od służby w stopniach w iakich takową pełnili, obowiązani są odtąd w zdarzeniu potrzeby wstępować do milicyi. Ta znowu ma bydź na nowo urządzoną.

Cesarstwo Jchmość dnia 1. b. m. Stanęli w Rovigo. Lekka słabość Cesarza JMści zmusiła do zatrzymania się kilku dni w tem mieście i odiazd N. Podróżnych dopiero w dniu 4. b. m. miał ztamtąd nastąpić do Florencyi. Powiadaią że z rozkazu Cesarza JMści przedsięwzięto nay-dzielnieysze środki przeciwko towarzystwa, znanego pod imieniem *Węglarzy*, członków takowego schwytano w rozmaitych posiadłościach Włosko-Austryiackich. W tey liczbie iest ieden znaiomy urzędnik. Z processów, które się toczyły w Rzymie z wielu członkami tego towarzystwa, łatwo wnieść można» że celem iego iest wywrócenie wszelkiego towarzyskiego porządku, i władzy prawey. To zgubne stowarzyszenie się, iest iednym z płodów czasów Napoleona. Między nimi znayduią się ludzie bez obyczaiów i wszeikiey moralnosci, którzy pod maską wolności i iednomyslności, rozsiewaią bunty i zgubę.

P. S. W tę chwilę nadeszły wiadomości z Rovigo pod datą 4. b. m. donoszące że Cesarstwo Jch Mość w pożądanem zdrowiu udali się ztąd w dalszą podróż do Florencyi.

z Gottyngi, 16 Marca.

Następuiące doniesienia o teraznieyszym stanie Uniwersytetu naszego pochodzą ze zródeł wiary godnych; Przy ułożeniu spisku w dniu 18 Listopada r. p. liczba studentów dochodziła 668, z tych 158 osob było cudzoziemców. Liczba tych ostatnich iescze się powiększyła na początku tego roku. Na mocy postanowienia Królewskiego Pro-Rektor Uniwersytetu, będzie zaymował to mieysce i na następuiące półroku. Nigdy nie widziano tu lepszego porządku i większey spokoyności iak teraz. O maiącem nastąpić iakoby odbyciu wielu uczniów, u nas zupełnie niesłychać. Zresztą doswiadczenia ustawne dowiodły, że nie zawsze należy sądzić z liczby uczniów, o stanie kwitnącym Uniwersytetu.

z Hamburga, 25 Marca.

Okręt *Lids* płynący tu z Hal pod dowodzstwem Kapitana *Wilson*, w czasie ostatniey burzy rozbił się koło Silta. Przy czem dwoch maytków utraciło życie. Burza pomieniona pochłonęła niemało statków małych.

FRANCYIA.

z Paryża, 16 Marca.

W tych dniach wyszło postanowienie Kró-

lewskie, na mocy którego Margrabia *Maison* były dotychczas Gubernatorem 8mey dywizyi woienney, mianowany Gubernatorem pierwszey Paryzkiey; następcą zaś iego mianowany Margrabia *Omont.*

Teraz zdaie się iuż zapewną twierdzić można, że izba deputowanych, nieprzyymie przełożenia Margrabiego *Barthelmy* względem przemiany prawa o wyborach.

Dzienniki nasze ieden przed drugim wynoszą ostatnie postanowienie Królewskie, i staraią się dowieść, iak skutki takowego będą pomyślne.

Marszałek *Davoust*, który niezostawił posobie chwalebney pamiątki w tych mieyscach, których rząd był mu powierzony, poczytany iest teraz za ieden z naygłównieyszych filarów władzy Królewskiey. A przynaymniey pisma nasze publiczne upewniaią, że uczyni ofiarę ze wszystko dla Króla, a to z taką nieograniczonością i gorliwością, iak dla Napoleona nawet w samych naykrytycznieyszych okolicznościach.

Młody Anglig *Collier* czyli *Collar*, którego napadli zbóycy na drodze z Rzymu do Nealu, umarł w rzeczy samey wskutek ran otrzymanych w tem napadnieniu.

Anglii a.

z Londynu, 12 *Marca.*

Arcy-Xiąże *Maxymilian* oswiadczył niedawno chęć widzenia *bitwy na kułaki*, i nayznakomitsi zapaśnicy natychmiast zadowolnili to iego życzenie.

Według doniesień towarzystwa damskiego troskliwie dbaiącego o poprawę obyczaiów uwięzionych kobit w Neuget. Skutek tych starań nieodpowiada nadzieiom. Nawykłe do próżnowania bynaymniey się nie poprawuią; (a może nawet i bardziey się psuią) Te zas co się lubią czem kolwiek zatrudniać, znacznie się poprawuią. *Lecz zupełna poprawa obyczaiów tam się tylko data widzieć, gdzie dołożono naywiększey pilności i trudów.*

Długi kompanii Wschodnio-Jndyynskiey w samey Jndyi dochodzą według rachunku Sekretarza do sum następuiących: 29,058,722 funtów szterl: po 6 proc; 31,044 f: s: po 8 proc; 80,831 f. s. po 9 proc: i 5,0135,39 f. s. bez procentów. Ogólnie zatem 34,184,137 f. s.

W roku 1803 woyna z Królem Kandyyskim kosztowała Hollendrom i Anglikom wiele ludzi i pieniędzy. Dla tey przyczyny naysurowiey było zabronionem Gubernatorom naszym na wyspie Ceylon, czynić iakie kolwiek pokuszenia się przeciwko wewnętrznym prowincyiom tey ziemi. Pomimo to atoli ieden z ministrów zmienionych wmówił Jenerałowi *Brounrigh*, aby się wziął do zawoiowania całey wyspy. To przedsięwzięcie kosztowało iuż nas 4000 ludzi i 800 funt: st. Lecz i przy naypomyślnieyszych skutkach, należałoby mieć na wyspie taką siłę zbroyną, którey utrzymanie sto razy powinnoby było przewyższać przychody ztamtąd.

Donoszą z Lizbony, że regencyia tameczna otrzymała rozkaz przesłania do Brezylii iak naywięcey gotowizny, bez względu na to, że niedostatek tego artykułu mocno się czuć daie i w samey Portugalii.

Włochy.

14 *Marca*. Przybycie Cesarstwa JchMość Austryiackich do Florencyi oznaczone było nayswietnieyszymi festynami. Według gazety tameczney dworskiey uroczystości te i zabawy przeciągną się do 28 Marca. Arcy-Xiąże Vice Król Włoski przeprowadzał N. Brata swoiego tylko do Rovigo.

J. C. M. Wielki Xiąże Rossyyski *Michał* dnia 4 b. m. przybył do Neapolu.

Szwaycaryia.

11 *Marca* ostatni upadek papierów Francuzkich stał się przyczyną wielu bankructw które powiększey części dały się czuć Szwaycaryi. Dom handlowy *Fengerlin* i *Scherer* maiący dotychczas naywiększą sławę musiał się podać także za Bankrucki, niemogąc wypłacić 4,000,000 franków! Przez to bankructwo iedno z miast Szwaycarskich utraca wszystko, co było dotyczas wypłaconem wskutek wiadomey pożyczki *Masseny.*

Turcyia.

z Stambułu, 25 *Lutego.*

Utrzymaią że śmierć podróżuiącego Hiszpana towarzyszącego karawanie, wędruiącey do Mekki wcale nie iest naturalną. Niewiedzą iescze co się stało z iego papierami; nazwisko nawet iego prawdziwe nie iest wiadomem; iedni go nazywali *Castillo*, drudzy *Badia* albo *Abadia.*

w Petersburgu
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.